

Høring om endringer i forskrift om HMS-kort for bygge- og anleggsplasser, forskrift om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften) – tiltak for å motvirke misbruk

Arbeids- og sosialdepartementet 10. september 2015

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Gjeldende ordninger med HMS-kort.....	4
2.1	Generelt.....	4
2.2	Nærmere om identitetskontroll ved utstedelse av kort	5
3	Bestilling av HMS-kort	6
3.1	Forslag til presisering av at bestiller av HMS-kort må være ansatt i eller innehaver av virksomheten.....	6
4	Kortets gyldighetsperiode	7
4.1	To års gyldighet	7
5	Tiltak for å motvirke misbruk	7
5.1	Innledning.....	7
5.2	Innlevering.....	8
5.3	Inndragning	8
5.4	Innstramming i adgangen til å arbeide uten HMS-kort i søknadsperioden - krav om å ha HMS-kort fra første arbeidsdag.....	9
5.5	Adgang til å kontrollere HMS-kortenes gyldighet i sanntid gjennom oppslag i offentlige registre	10
5.5.1	Bakgrunn.....	10
5.5.2	Om forholdet til EØS-retten	11
5.5.3	Departementets forslag	12
5.5.4	Nærmere om hvordan sanntidskontroll fungerer, taushetsplikt mv.	12
6	HMS-kort for ansatte i renholdsvirksomheter som utfører arbeid på byggeplasser	13
7	Oversiktslister etter byggherreforskriften.....	14
7.1	Krav om elektronisk føring av oversiktslister	14
7.1.2	Bakgrunn.....	14
7.1.3	Departementets forslag	14
7.2	Krav om oppføring av fødselsnummer	15
7.2.1	Bakgrunn.....	15
7.2.2	Departementets forslag	15
8	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	17
9	Utkast til forskriftsbestemmelser	17

1 Innledning

Det gjelder i dag ordninger med HMS-kort (tidligere betegnet som id-kort) i bygge- og anleggsbransjen, og i renholdsbransjen. HMS-kortordningene er regulert i egne forskrifter¹ med hjemmel i arbeidsmiljøloven § 4-1 syvende ledd og § 4-1 åttende ledd. Ordningene trådte i kraft henholdsvis 1. januar 2008 i bygge- og anleggsbransjen, og 1. september 2012 i renholdsbransjen.

I renholdsbransjen er HMS-kort en del av ordningen med offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter. I begge bransjer stilles det krav om at alle arbeidstakere og selvstendige oppdragstakere (typisk innehavere av enkeltmannsforetak) skal bære HMS-kort. Det er en forutsetning for utstedelse av HMS-kort at plikten til å være registrert i nærmere angitte offentlige registre er oppfylt. I renholdsbransjen må i tillegg godkjenningskravene for virksomheten være oppfylt. HMS-kortet har opplysninger om innehaverens personalia og hvem som er vedkommendes arbeidsgiver. Det er arbeidsgiveren som er ansvarlig for å utstyre sine ansatte med HMS-kort.

Hovedformålet med ordningene er å ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på arbeidsplassen. Kravet om HMS-kort bidrar til å gi bedre oversikt over aktørene og bedre kontroll med HMS-forholdene. Videre skal HMS-kortene gjøre det lettere for tilsynsmyndighetene å identifisere arbeidstakere og virksomheter, og derigjennom bedre muligheten til å rette tilsynene mot der behovet for kontroll er størst. Dette er spesielt viktig i bygge- og anleggsbransjen og i renholdsbransjen fordi arbeidet ofte foregår på ulike og/eller midlertidige lokasjoner. I renholdsbransjen er kortene i tillegg den synlige dokumentasjonen på at arbeidstakerne jobber i en godkjent virksomhet. Ordningene med HMS-kort har bred støtte hos offentlige myndigheter, bygge- og anleggsbransjen og renholdsbransjen.

Arbeidstilsynet erfarer gjennom sin tilsynsvirksomhet at HMS-kortene i økende grad blir misbrukt. Erfaringene er innhentet gjennom tilsynsaktiviteter, ved samarbeid med andre etater og gjennom administrasjon av ordningen. Typiske eksempler på misbruk er kort som blir utstedt på bakgrunn av falske legitimasjonsdokumenter, kort som blir brukt av andre personer enn det er utstedt til, forfalskede kort (for eksempel ved å kopiere gyldige kort). Det blir også rapportert fra andre offentlige myndigheter og andre aktører at HMS-kortene blir brukt som grunnlag for å få utstedt andre dokumenter (for eksempel bankkort). Gjennom samarbeid med politiet rettet mot de useriøse delene av arbeidslivet, er Arbeidstilsynet jevnlig med på felles kontroller der det blir reist mistanke om bruk av falsk ID for opphold i Norge. Denne problematikken anses som økende, også for arbeidslivet.

Arbeids- og sosialdepartementet foreslår nå flere tiltak for å motvirke misbruk av HMS-kortene. Forslaget er et ledd i gjennomføringen av regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet 13. januar 2015.

¹ Forskrift 30. mars 2007 nr. 366 om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser og forskrift 8. mai 2012 nr. 408 om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester

Endringsforslagene fremmes også etter initiativ fra byggebransjen, Samarbeid mot svart økonomi m.fl. Videre har Stortinget bedt regjeringen om å utrede muligheten for å legge til rette for sanntidskontroll av gyldigheten til HMS-kortene.

I høringsforslag 12. mars i år foreslo departementet å endre betegnelsen fra ID-kort til HMS-kort. Forskriftsendringene ble fastsatt 1. juli 2015. Endringen er ansett som et viktig tiltak for å hindre misbruk av kortet som legitimasjonsdokument. I forbindelse med høringen mottok departementet mange nyttige innspill fra høringsinstansene. Dette gjaldt særlig innspillet om adgang til sanntidskontroll, som departementet foreslår å følge opp i dette høringsforslaget.

Med sikte på å styrke ordningene har departementet innhentet innspill fra Arbeidstilsynet, som også inneholder forslag til flere endringer for å effektivisere systemet, særlig i renholdsordningen. Departementet vil komme tilbake til dette når evalueringen av godkjenningsordningen for renholdsbransjen er avsluttet. Dette høringsforslaget gjelder først og fremst endringer i begge ordningene, som kan bidra til å hindre misbruk av HMS-kortene.

Departementet foreslår i tillegg enkelte endringer i forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften)². Forslaget gjelder krav om elektronisk føring av oversiktslister over alle som utfører arbeid på bygge- og anleggsplasser. Etter gjeldende bestemmelse kan oversiktslistene også føres manuelt. Videre foreslås det at hele fødselsnummeret til de som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplass skal oppføres i oversiktslistene. Forslaget er en oppfølging av regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet.

2 Gjeldende ordninger med HMS-kort

2.1 Generelt

Det er et vilkår for å få utstedt HMS-kort at virksomheten og arbeidstakeren er registrert i nærmere angitte offentlige registre. Det er kortutstederen (Oberthur AS) som på vegne av myndighetene kontrollerer at virksomhetene og arbeidstakerne er registrert i de aktuelle offentlige registrene. Renholdsvirksomheter skal i tillegg være godkjent av Arbeidstilsynet.³ Kort utstedes kun dersom kortutstederen får bekreftet at virksomheten og arbeidstakerne er registrert på korrekt måte. Det ligger til departementet å bestemme hvilke registreringsplikter som må være oppfylt som vilkår for utstedelse av HMS-kort. Virksomheter og arbeidstakere må oppfylle plikten til være registrert i Enhetsregisteret, (kun renholdsvirksomheter), Folkeregisteret, Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret, Merverdiavgiftsregisteret, Sentralskattekontoret for utenlandssaker og

² Forskrift 3. august 2009 nr. 1028 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften)

³ Se forskrift om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester § 5

Bemanningsforetakregisteret.⁴ I hvilken utstrekning de ulike registreringspliktene gjelder i det enkelte tilfellet, følger av regelverket for det enkelte register. HMS-kortordningene oppstiller altså ikke selvstendige registreringsplikter.

Det følger av forskriftene⁵ at HMS-kortet skal inneholde følgende opplysninger på norsk og engelsk: navn på arbeidsgiver eller enkeltpersonforetak, organisasjonsnummer for registreringspliktige virksomheter, kortinnehavers navn, fødselsdato, kjønn, bilde og signatur, gyldighetsperiode, kortnummer og navn og adresse til utsteder av kortet.

HMS-kortet utstedes for en periode tilsvarende ansettelsesforholdets lengde, men ikke i noe tilfelle for mer enn to år. Arbeidsgiveren er ansvarlig for at kortet blir returnert til kortutsteder ved arbeidsforholdets opphør eller utløpet av gyldighetsperioden. Kortet skal bæres godt synlig og på oppfordring vises frem til tilsynsmyndighetene, skattemyndighetene, verneombud, HMS-koordinator og bedrift med ansvar for samordning av vernetiltak etter arbeidsmiljøloven § 2-2. I renholdsbransjen har i tillegg oppdragsgiver rett til å få se HMS-kortene.⁶

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at reglene i forskriftene etterleves og kan benytte sine ordinære virkemidler etter arbeidsmiljøloven kapittel 18. Det følger av forskriftene⁷ at overtredelse er straffbart etter arbeidsmiljøloven kapittel 19.

Kortutstederen fører et register over alle utstedte HMS-kort.⁸ Kortregisteret har både en sikkerhetsfunksjon og kontrollfunksjon. Registeret gjør det mulig å verifisere at kortet er gyldig, og at det er utstedt på korrekt måte. Arbeidstilsynet kan i forbindelse med tilsyn verifisere kortet og kortets innehaver ved å kontrollere mot kortregisteret hos kortutstederen (sanntidskontroll).

2.2 Nærmere om identitetskontroll ved utstedelse av kort

Identitetskontrollen som ligger til grunn for utstedelse av HMS-kort utføres av arbeidsgiveren. Det følger av forskriftene⁹ at arbeidsgiver (virksomheten) plikter å sørge for nødvendig identitetskontroll av arbeidstaker før bestilling av HMS-kort. Dette innebærer i praksis at arbeidstaker må fremvise godkjent legitimasjonsdokument (for eksempel førerkort, bankkort eller pass) for arbeidsgiveren. Kopi av legitimasjonsdokumentet skal vedlegges når arbeidsgiver sender inn bestilling av HMS-kort.

⁴ Se hhv. § 3 for bygge- og anleggsvirksomheter og § 5 (tredje til femte ledd) for renholdsvirksomheter

⁵ Se hhv. § 7 for bygge- og anleggsvirksomheter og § 12 for renholdsvirksomheter

⁶ Se hhv. § 5 (annet ledd) for bygge- og anleggsvirksomheter og § 13 (annet ledd) for renholdsvirksomheter

⁷ Se hhv. § 10 for bygge- og anleggsvirksomheter og § 20 for renholdsvirksomheter

⁸ Se hhv. § 6 (fjerde ledd) for bygge- og anleggsvirksomheter og § 10 (femte ledd) for renholdsvirksomheter

⁹ Se hhv. § 4 annet ledd for bygge- og anleggsvirksomheter og § 15 annet ledd for renholdsvirksomheter

Bestilling og utstedelse av HMS-kort foregår elektronisk. Også kortutstederen har en plikt til å kontrollere legitimasjonsdokumentene som følger bestillingen før HMS-kort utstedes.¹⁰ Dersom kortutstederen finner at det er uoverensstemmelser, for eksempel ved bilde eller signatur, eller legitimasjonsdokumentet for øvrig, utstedes ikke HMS-kort.

Legitimasjonskontrollen som kortutstederen gjør før utstedelse av HMS-kort, har vist seg å være viktig for å forhindre falske HMS-kort i markedet. Kortutstederen har avdekket flere tilfeller der det er uoverensstemmelser mellom bilde og signatur, samt flere tilfeller der det er ugyldig legitimasjonskopi og der detaljer i legitimasjonen ikke stemmer overens med registrerte detaljer.

Prosedyrene for bestilling av kort og identitetskontroll sikrer langt på vei at HMS-kort utstedes til riktig person, men denne kontrollen er likevel begrenset sammenliknet med det som kreves ved utstedelse av for eksempel pass, bankkort eller førerkort. Den viktigste forskjellen er at det ikke kreves personlig fremmøte hos kortutstederen eller offentlige myndigheter.

HMS-kortet dokumenterer at det er en relasjon (i form av et ansettelsesforhold) mellom arbeidstakeren og en konkret arbeidsgiver. I tillegg dokumenterer kortet at både arbeidstakeren og arbeidsgiveren er registrert i nødvendige offentlige registre. I renholdsbransjen er dessuten kortene et uttrykk for at virksomheten er godkjent av Arbeidstilsynet. Det er arbeidsgiverens ansvar å sørge for at arbeidstakerne utstyres med kort, men på den annen side er kortene utstedt til arbeidstakeren personlig. Kortet dokumenterer altså en kombinasjon av forhold ved både virksomheten og den enkelte arbeidstaker.

I forbindelse med høringsforslaget om endring av betegnelsen fra id-kort til HMS-kort, mottok departementet flere innspill om behov for sterkere id-kontroll ved utstedelse av HMS-kort, blant annet fra Skattedirektoratet. Bakgrunnen for at betegnelsen ble endret fra id-kort til HMS-kort var å gi kortene et navn som i størst mulig grad gjenspeiler kortets funksjon. Det følger klart av ordningene at kortene fyller andre funksjoner enn ordinære legitimasjonsdokumenter. Blant annet av hensyn til effektiviteten i ordningene, ønsker ikke departementet å stille ytterligere krav knyttet til id-kontroll. Departementet mener imidlertid at forslagene i dette høringsnotatet vil bidra til å motvirke misbruk av kortene, f.eks. utvidet adgang for sanntidskontroll og utvidet adgang for tilsynsmyndighetene til å inndra ugyldige HMS-kort.

3 Bestilling av HMS-kort

3.1 Forslag til presisering av at bestiller av HMS-kort må være ansatt i eller innehaber av virksomheten

Av forskriftene¹¹ følger det at det er arbeidsgiver som plikter å sørge for at arbeidstakere er utstyrt med HMS-kort. Det fremgår ikke uttrykkelig av forskriften hvem som har rett til

¹⁰ Se hhv § 6 for bygge- og anleggsvirksomheter og § 10 for renholdsvirksomheter

¹¹ Se hhv. § 4 annet ledd for bygge- og anleggsvirksomheter og § 15 annet ledd for renholdsvirksomheter

å *bestille* HMS-kort. Kortutsteder skal føre et register over godkjente bestillere av HMS-kort. Forskriften er lite presis på disse punktene og har medført usikkerhet og spørsmål rundt hvem som kan bestille HMS-kort.

På bakgrunn av hensynet til en reell og effektiv identitetskontroll og kravet om at det er virksomhetene som skal sørge for denne kontrollen, har Arbeidstilsynet lagt til grunn at det følger forutsetningsvis av bestemmelsene at bestiller av HMS-kort må være ansatt i eller innehaver av samme virksomhet som personene det bestilles HMS-kort for. Dette innebærer at ansettelsesforholdet mellom virksomheten og den som foretar bestillingen må fremgå av Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret) eller av Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SUF).

Departementet mener at denne praksisen er hensiktsmessig og at det bør tydeliggjøres i forskriftene hvem som kan bestille HMS-kort. Departementet foreslår derfor at dette presiseres i bestemmelsene.¹² Forslaget innebærer ikke materielle endringer.

4 Kortets gyldighetsperiode

4.1 To års gyldighet

Det følger av forskriftene¹³ at HMS-kortet utstedes for en periode tilsvarende ansettelsesforholdets lengde, men ikke i noe tilfelle for mer enn to år. Av praktiske grunner utstedes HMS-kortet alltid for en periode på to år. Forskriftsbestemmelsene er derfor ikke helt i samsvar med praksis på området.

Departementet forslår å endre forskriftsbestemmelsene slik at det fremgår at HMS-kortene utstedes for to år. Det blir da også nødvendig å presisere at kortene kun er gyldige så lenge ansettelsesforholdet består.

5 Tiltak for å motvirke misbruk

5.1 Innledning

Arbeidstilsynet har som nevnt i økende grad erfart at HMS-kortene blir misbrukt. Departementet viser til at det er behov for tiltak for å motvirke slik misbruk. Departementet foreslår derfor en tydeliggjøring av arbeidsgivers/enkeltpersonforetakets plikt til å innlevere HMS-kort i gitte tilfeller, utvidet adgang for tilsynsmyndighetene til å inndra ugyldige kort, innstramming av kravet om at kortet må være utstedt før arbeidet

¹² Se hhv. forslag til endring i § 4 annet ledd for bygge- og anleggsvirksomheter og i § 15 annet ledd for renholdsvirksomheter

¹³ Se hhv. § 8 første ledd for bygge- og anleggsvirksomheter og § 11 første ledd for renholdsvirksomheter

påbegynnes, samt en adgang for andre enn tilsynsmyndighetene til å kontrollere kortenes gyldighet gjennom sanntidskontroll i offentlige registre.

5.2 Innlevering

Ved opphør av arbeidsforholdet eller virksomheten eller ved utløpet av kortets gyldighetsperiode skal arbeidsgiver og enkeltpersonforetak sørge for at HMS-kortet innleveres og sendes til kortutsteder for makulering. Renholdsvirksomheter skal i tillegg innlevere kort ved tilbakekall av godkjenning. Disse innleveringspliktene følger av forskriftene.¹⁴

Arbeidstilsynet erfarer ved tilsyn at flere arbeidsgivere ikke i tilstrekkelig grad sørger for at HMS-kortene leveres inn til kortutsteder ved opphør av arbeidsforholdet. Dette fører til at ugyldige kort er i omløp og kan misbrukes. For å tydeliggjøre innleveringspliktene, foreslår departementet at dette reguleres i en egen bestemmelse, istedenfor å inngå i bestemmelsen om kortets gyldighetsperiode. Forslaget innebærer ikke materielle endringer.

5.3 Inndragning

Av forskriftene¹⁵ følger det at Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet og skattemyndighetene kan inndra HMS-kort som er ugyldige fordi gyldighetsperioden er utløpt eller fordi arbeidsforholdet/virksomheten er opphørt. Inndratte kort vil bli innlevert til kortutsteder for makulering.

Arbeidstilsynet har i flere sammenhenger påpekt behovet for utvidet hjemmel til å kunne inndra ugyldige kort. Arbeidstilsynet erfarer at det ikke er uvanlig å finne arbeidstakere i byggebransjen som bruker HMS-kort som er utstedt til andre arbeidstakere. Tilsynet ser blant annet eksempler på at virksomheten får utstedt et visst antall kort som brukes på rundgang etter behov. Videre erfarer Arbeidstilsynet at et stort antall arbeidstakere har opptil flere gyldige kort i omløp samtidig. I mindre grad har tilsynet også sett eksempler på falske kort under tilsyn, blant annet har HMS-kort blitt forfalsket ved kopier. Arbeidstilsynet har derfor anmodet om en utvidet hjemmel for inndragning.

For å redusere omfanget av misbruk av HMS-kort foreslår departementet å utvide inndragningshjemlene i forskriftene. Kort som er utstedt på bakgrunn av uriktige identifikasjonspapirer, bruk av kort utstedt til andre og falske kort må anses som ugyldige kort som kan inndras. På denne bakgrunn foreslår departementet å presisere i forskriftene at kortene kan inndras når de *ikke er gyldige*. Gyldigheten refererer seg da ikke kun til den perioden kortene er utstedt for, men også til tilfellene nevnt ovenfor.

¹⁴ Se hhv. § 8 annet ledd første punktum for bygge- og anleggsvirksomheter og § 11 tredje ledd første punktum for renholdsvirksomheter

¹⁵ Se hhv. § 8 annet ledd annet punktum for bygge- og anleggsvirksomheter og § 11 tredje ledd annet punktum for renholdsvirksomheter

5.4 Innstramming i adgangen til å arbeide uten HMS-kort i søknadsperioden - krav om å ha HMS-kort fra første arbeidsdag

Som det er redegjort for foran under kapittel 2 stilles det krav om at arbeidstakere i bygge- og anleggsbransjen og i renholdsbransjen skal utstyres med HMS-kort. Det er forutsatt i forarbeidene¹⁶ og gjennom etablert praksis hos tilsynsmyndighetene at det er tillatt å påbegynne arbeidet når det er søkt om HMS-kort, så fremt det kan fremvises kvittering på at søknad om kort er sendt inn til kortutsteder. Begrunnelsen for denne praksisen var å begrense den ulempen det kunne være for virksomhetene å måtte avvente oppstarten av arbeidet, eventuelt stanse påbegynt arbeid, til kortene ble utstedt. Dette var et relevant moment i den EØS-rettslige begrunnelsen for ordningen, i den forstand at den ikke skal utgjøre en uforholdsmessig restriksjon på tjenestefriheten. Da ordningen var ny og saksbehandlingen hos kortutstederen tok lengre tid, mente departementet at dette hensynet måtte veie tyngre enn faren for omgåelse av ordningen.

Byggebransjen har særlige utfordringer med useriøsitet og arbeidslivskriminalitet. Arbeidstilsynets tilsynsvirksomhet avdekker manglende etterlevelse både av kravet om HMS-kort, HMS-lovgivningen og allmenngjøringsforskriften for byggfag. Som nevnt foran ser Arbeidstilsynet en tendens til økende grad av misbruk og omgåelse av HMS-kortordningen. Dette er også noe aktørene i bransjen har spilt inn til departementet.

Etter departementets vurdering gir denne situasjonen grunn til å stramme inn praktiseringen av kravet til HMS-kort i søknadsperioden. Det foreslås derfor å stille krav om at HMS-kort er utstedt før en arbeidstaker eller selvstendig oppdragstaker kan starte arbeidet. Det vil for eksempel bety at man ikke får adgang til byggeplassen uten å kunne fremvise HMS-kortet.

Departementets vurdering er at en slik innstramming er i overensstemmelse med EØS-retten og kravet om forholdsmessighet. Saksbehandlingstiden er kortere enn da ordningen ble innført, og det er også enkelt for utenlandske virksomheter å søke om kort fra utlandet. Utviklingen av nytt regelverk i EU som skal styrke etterlevelsen av utsendingsdirektivet, tyder også på at et krav om kort fra første arbeidsdag er akseptabelt. Vi viser i denne sammenheng til Direktiv 2014/67/EU (håndhevingsdirektivet) artikkel 9 som åpner for at medlemsstatene kan innføre nasjonale regler som stiller krav til utenlandske tjenesteytere om å registrere seg hos myndighetene i vertslandet senest på det tidspunkt utførelsen av tjenesteoppdraget begynner.

Det foreslås at kravet om kort fra første arbeidsdag kommer til uttrykk direkte i forskriften, og ikke bare gjennom en omlegging av praksis.

På nåværende tidspunkt foreslår departementet å stille krav om HMS-kort fra første arbeidsdag kun i bygge- og anleggsbransjen, mens dagens praksis opprettholdes i renholdsbransjen. I renholdsbransjen er kravet til HMS-kort en integrert del av godkjenningsordningen, og søknaden om HMS-kort inngår i en mer omfattende

¹⁶ Høringsforslag om offentlig godkjenningsordning i renholdsbransjen
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---offentlig-godkjenningsordning-i/id651363/>

søknadsprosess, som nødvendigvis tar lengre tid. Å innføre et slikt krav i renholdsordningen kan derfor få for store konsekvenser for virksomhetene dersom de ikke kan starte/opprettholde driften mens søknaden om godkjenning er til behandling. Godkjenningsordningen skal evalueres, og departementet vil komme tilbake til spørsmålet om tilsvarende innstramming også bør innføres i renholdsbransjen etter at evalueringen er gjennomført (første halvår 2016).

5.5 Adgang til å kontrollere HMS-kortenes gyldighet i sanntid gjennom oppslag i offentlige registre

5.5.1 Bakgrunn

Som det er gjort rede for i kapittel 2 over er det et vilkår for å få utstedt HMS-kort at arbeidsgiveren og arbeidstakeren (evt. enkeltpersonforetaket) er registrert i ulike offentlige registre (Enhetsregisteret, Folkeregisteret, Aa-registeret mfl.). Riktig registrering kontrolleres av kortutstederen i forbindelse med bestilling av HMS-kort, gjennom automatiserte oppslag i de aktuelle registrene.

HMS-kort utstedes i praksis alltid for en periode på to år (se også kapittel 4 over). I denne perioden gjøres det i utgangspunktet ingen kontroll av om registreringene fortsatt er korrekte. Det betyr at forutsetningene som ligger til grunn for utstedelse av kortet kan endre seg i kortets gyldighetsperiode, slik at vilkårene ikke lenger er oppfylt. For eksempel kan en arbeidstaker bli utmeldt av Aa-registeret i løpet av gyldighetsperioden. Forutsetningen om en dokumentert relasjon mellom arbeidstaker og arbeidsgiver vil da ha falt bort.

For å bedre kontrollen med at utstedte HMS-kort faktisk fyller vilkårene i forskriftene, har tilsynsmyndighetene tatt i bruk en teknisk løsning med såkalt sanntidskontroll av registerpliktene. Tilsynsmyndighetene og enkelte andre kontrolletater kan via en egen web-side gjøre søk/oppslag og få opplyst status for registerpliktene. Slik kan det til enhver tid kontrolleres om vilkårene for det enkelte HMS-kortet fortsatt er oppfylt. Løsningen har vært i bruk siden januar 2015. Det arbeides med å forbedre søkemethoden ved å utstyre kortene med en QR-kode som kan leses av med en smarttelefon.

Løsningen med sanntidskontroll er tilrettelagt for bruk av tilsynsmyndighetene (Arbeidstilsynet og Petroleumsstilsynet), og skattemyndighetene. Dette er de samme myndighetsorganene som har hjemmel i forskriftene om HMS-kort til å inndra ugyldige kort (se kapittel 5.3 over om dette). I tillegg har politiet tilgang til løsningen.

Flere aktører, særlig i byggebransjen, har tatt til orde for at også private næringsdrivende skal få anledning til å kontrollere HMS-kortenes gyldighet, basert på informasjon i sanntid fra offentlige registre. Det vil typisk kunne være en byggherre, for eksempel i forbindelse med adgangskontroll på byggeplassen, eller en oppdragsgiver for renholdstjenester.

Det er flere grunner som taler for å gi andre enn tilsynsmyndighetene en rolle i forbindelse med kontroll av kortenes gyldighet. Det er viktig for å oppnå formålet med ordningene og for ordningenes troverdighet, at HMS-kortene som er i omløp er gyldige.

At flere aktører enn offentlige myndigheter har en rolle knyttet til kontroll av kortenes gyldighet, vil kunne bidra til å motvirke misbruk på en mer effektiv måte.

På den annen side er det viktig at en slik kontrollfunksjon for private ikke er begrunnet i andre hensyn enn de hensyn ordningene med HMS-kort skal ivareta. Det vil kunne svekke ordningenes legitimitet og troverdighet. Videre vil en slik endring eller utvidelse av ordningenes formål svekke den EØS-rettslige forankringen. Sistnevnte behandles nærmere i 5.5.2 nedenfor.

5.5.2 Om forholdet til EØS-retten

For å ta stilling til om det er rettslig grunnlag for å gi private næringsdrivende adgang til å kontrollere HMS-kortenes gyldighet, må det vurderes om en slik adgang vil få betydning for HMS-kortordningenes forenelighet med EØS-retten.

EØS-avtalens regler om fri bevegelse av tjenester og etableringsretten stiller relativt strenge krav til denne type ordninger, særlig når det gjelder hvilke formål ordningene kan fremme. På bakgrunn av en klage i 2009 har EFTA Surveillance Authority (ESA) vurdert hvorvidt HMS-kortordningen i bygge- og anleggsbransjen er forenelig med EØS-retten (EØS-avtalen art. 31 og 36 og tjenstedirektivet). ESA stilte særlig spørsmålstegn ved om ordningen i realiteten var begrunnet i HMS-hensyn. ESA avsluttet imidlertid saken i 2013 uten å åpne formell sak mot Norge. I forbindelse med forslag om å gjøre endringer i ordningen, er det viktig at ordningen ikke får et svakere EØS-rettslig fundament.

For å kunne opprettholde ordningen med HMS-kort, er det etter departementets vurdering avgjørende at den fortsatt har en klar begrunnelse i HMS-hensyn. Ordningen er både regulert, og innrettet i praksis, som et offentligrettslig krav om HMS-kort, pålagt arbeidsgivere og selvstendige oppdragstakere. Det er arbeidsgiveren, og ikke den enkelte arbeidstaker, som er pliktsubjektet. Offentlige tilsynsmyndigheter fører tilsyn med og sanksjonerer brudd på kravet med sitt ordinære sanksjonsapparat.

Både ordningens karakter og begrunnelsen for den tilsier en viss varsomhet med å åpne for at private næringsdrivende får en tilsyns-/kontrollfunksjon med kravet om å ha HMS-kort. Det er grunn til i denne sammenheng å påpeke at et hovedhensyn bak plikten til å ha HMS-kort er at den gjør tilsynet med HMS-lovgivningen enklere og mer effektivt. Private vil ikke kunne følge opp på samme måte som tilsynsmyndighetene når det avdekkes ugyldige kort.

På denne bakgrunn er det departementets vurdering at dersom private næringsdrivende skal ha en rolle knyttet til kontroll av HMS-kortene, bør adgangen kobles til de aktørene som i lovgivningen er gitt et ansvar for at reglene om helse, miljø og sikkerhet etterleves. I de fleste tilfeller er lovgivningen om helse, miljø og sikkerhet rettet mot arbeidsgiveren (det vil si at arbeidsgiveren er pliktsubjektet). I noen tilfeller er imidlertid slike regler også rettet mot andre. Det mest nærliggende eksempelet er forskrift 3. august 2009 nr. 1028 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften), som i tillegg til arbeidsgiveren pålegger byggherren ansvar for å gjennomføre reglene i forskriften

5.5.3 Departementets forslag

Departementet mener at det bør legges til rette i regelverket for at de som har HMS-ansvar i form av plikter etter arbeidsmiljøloven og forskrifter gitt i medhold av loven, også gis adgang til å be om å få HMS-kortene fremlagt, og til å kontrollere kortenes gyldighet gjennom sanntidskontroll. Departementet foreslår derfor at det innføres en adgang til å kontrollere kortene gjennom sanntidsoppdrag i offentlige registre, som korresponderer med retten til å kreve kortet fremlagt etter forskriftene for henholdsvis bygge- og anleggsbransjen og for renholdsbransjen.

Etter gjeldende forskrifter om HMS-kort har arbeidstakerne plikt til å fremvise HMS-kortet på oppfordring fra visse aktører på arbeidsplassen (i tillegg til tilsynsmyndighetene). I bygge- og anleggsbransjen gjelder dette verneombud, koordinator for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø og bedrift med ansvar for samordning av vernetiltak etter arbeidsmiljøloven § 2-2. I renholdsbransjen gjelder det i tillegg oppdragsgivere (tjenestekjøpere). Alle disse har ansvar for ivaretagelse av helse, miljø og sikkerhet.

Departementet mener at det er naturlig at også byggherren og dennes representant, jf. byggherreforskriften § 4, skal ha adgang til å kontrollere kortenes gyldighet, og det foreslås derfor å føye til "byggherre og dennes representant" i oppregningen av hvem som kan kreve kortet fremlagt i forskriften for HMS-kort på bygge- og anleggsplasser.

I renholdsbransjen mener departementet at oppregningen allerede dekker de aktørene som det er naturlig å gi adgang til å kontrollere kortenes gyldighet.

Ved å begrense adgangen til å kontrollere kortene i sanntid til private næringsdrivende som har HMS-ansvar i form av plikter etter arbeidsmiljøloven og forskrifter gitt i medhold av loven, mener departementet at HMS-kortordningen opprettholder sin begrunnelse i HMS-hensyn og dermed fortsatt vil være forenelig med EØS-retten.

For at kontrollen skal være formålstjenlig og effektiv, må det også reguleres hvordan private skal forholde seg i tilfeller der de avdekker ugyldige kort. Departementet foreslår å forskriftsfeste en plikt til å melde fra til tilsynsmyndighetene og til arbeidsgiver (som er den ansvarlig for at arbeidstakeren har gyldig kort) når det avdekkes ugyldige kort eller når sanntidssøket avdekker avvik i registerpliktene. Det foreslås ikke å gi private adgang til å inndra kortet. Departementet mener at dette er et for inngripende tiltak over arbeidstakeren, og at det derfor må forbeholdes tilsynsmyndighetene. Se også punkt 5.5.4 nedenfor. Byggherre og andre oppdragsgivere vil imidlertid kunne avvise arbeidstakere eller selvstendige oppdragstakere uten gyldige HMS-kort fra byggeplass eller virksomhet.

5.5.4 Nærmere om hvordan sanntidskontroll fungerer, taushetsplikt mv.

I den web-baserte løsningen tilsynsmyndighetene har tatt i bruk, foregår kontrollen ved at det gjøres søk på enten kortnummeret, eller på en konkret person (ved hjelp av de personopplysningene som finnes på kortet). Et slikt søk gir ikke i seg selv tilgang til registeropplysningene, men til en statusrapport i form av grønn hake eller rødt kryss på tre ulike punkter (nivåer):

- Er kortet aktivt (løper gyldighetsperioden)?
- Oppfyller virksomheten kravene til registrering?
- Er personen registrert tilknyttet denne virksomheten i dag?

Det er altså ikke tale om å gi private næringsdrivende full adgang til registrene. Det har heller ikke tilsynsmyndighetene i den løsningen de benytter. Det er en forutsetning for å gi private næringsdrivende adgang til å gjøre sanntidskontroll i registrene at adgangen begrenses til opplysninger som ikke er taushetsbelagte, og som uansett kan hentes ut av registrene av hvem som helst.

Løsningen innebærer at det ved avvik (rødt kryss på ett eller flere punkter) må gjøres nærmere undersøkelser for å avdekke hvilke registerplikter som ikke er oppfylt. På grunn av at det i enkelte registre er en viss forsinkelse før nyregistreringer blir oppdatert, kan det dessuten ikke i alle tilfeller uten videre legges til grunn at et rødt kryss er et reelt avvik, og at kortet er ugyldig. Som nevnt over, foreslås det at avvik skal meldes til tilsynsmyndighetene for nærmere oppfølging.

6 HMS-kort for ansatte i renholdsvirksomheter som utfører arbeid på byggeplasser

Av forskriften¹⁷ følger det at arbeidsgiver/enkeltpersonforetak skal sørge for at alle som utfører arbeid på bygge- og anleggsplasser skal ha HMS-kort utstedt av en kortutsteder utpekt av departementet. Det har oppstått spørsmål om hvorvidt arbeidstakere som utfører renholdsarbeid på bygge- og anleggsplasser skal være omfattet av krav om HMS-kort for bygge- og anleggsplasser og/eller krav om HMS-kort for renhold. I disse tilfellene vil det i utgangspunktet gjelde et krav om to kort ettersom tilfellene også er omfattet av forskrift om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester § 9.

Etter departementets syn vil det være tilstrekkelig at slike arbeidstakere har HMS-kort etter forskrift om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester. Departementet foreslår derfor at disse unntas fra kravet om HMS-kort i forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser.

¹⁷ Se forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser § 4

7 Oversiktslister etter byggherreforskriften

7.1 Krav om elektronisk føring av oversiktslister

7.1.2 Bakgrunn

Kravet om oversiktslister¹⁸ gir en viktig del av grunnlaget for det koordineringsarbeidet som skal gjennomføres etter byggherreforskriften¹⁹. Det er av sentral betydning at arbeidet med sikkerhet, helse og arbeidsmiljø koordineres, og det å ha god oversikt over hvem som til enhver tid er til stede på bygge- eller anleggsplassen vil i denne sammenheng være essensielt. Etter forskriften § 15 kreves det derfor at byggherren/koordinator fører en oversiktsliste over alle som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen. Slike oversiktslister sikrer at de sentrale aktørene (byggherre, koordinator, arbeidsgiver og verneombudet) og Arbeidstilsynet raskt skal kunne skaffe seg en oversikt over alle som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen.

Oversiktslisten skal føres og kontrolleres daglig og inneholde opplysninger om navn og adresse på bygge- eller anleggsplassen, navn på byggherren, navn på arbeidsgivere eller enkeltpersonforetak eller for innleide arbeidstakere navnet på innleievirksomheten, organisasjonsnummer for registreringspliktige virksomheter og navn og fødselsdato på alle som utfører arbeid på bygge- og anleggsplassen. Listene skal være tilgjengelige og skal på oppfordring vises til arbeidsgiveren, verneombudet og Arbeidstilsynet. Listene skal oppbevares i seks måneder etter at bygge- eller anleggsarbeidet er avsluttet.

Oversiktslisten kan føres og oppbevares elektronisk, dersom dette skjer på en forsvarlig måte. Det oppstilles derimot ikke et krav om elektronisk føring av oversiktslister. Listene kan også føres manuelt.

Av regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet 13. januar 2015 tiltakspunkt nr. 16, fremgår det at det i byggherreforskriften skal innføres et krav om at oversiktslister skal føres *elektronisk*. Bakgrunnen for tiltaket er blant annet Oslo kommunes erfaringer og arbeid med ulike byggeprosjekter, hvor kommunen opplever at manuelt førte oversiktslister ofte er uleselige. Oslo kommune har derfor innført krav om elektroniske oversiktslister på kommunens byggeplasser.

7.1.3 Departementets forslag

For å kunne utføre helse-, miljø og sikkerhetsarbeidet på en forsvarlig og effektiv måte, er det som nevnt viktig at byggherren/koordinator, arbeidsgiveren, verneombudet og Arbeidstilsynet raskt skal kunne få oversikt over alle som utfører arbeid på bygge- eller

¹⁸ Se forskrift 3. august 2009 nr. 1028 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften) § 15

¹⁹ Om byggherreforskriftens virkeområde se § 2

anleggsplassen. Praksisen med håndskrevne oversiktslister, som Oslo kommune har beskrevet, er uheldig og kan bidra til å vanskeliggjøre helse, miljø og sikkerhetsarbeidet.

Innføring av et krav om elektronisk føring av oversiktslister vil, etter departementets syn være lite byrdefullt for byggherren/koordinator. Et slikt krav vil i utgangspunktet kun kreve tilgang til pc. Gjeldende HMS-kort er også utstyrt både med en lesbar stripe og strekkode. Det gjør at kortet allerede i dag brukes til av flere å generere elektroniske oversiktslister.

For øvrig presiserer departementet at opplysninger som kan knyttes til enkeltpersoner, som for eksempel navn og fødselsdato, er personopplysninger. Innhenting av personopplysninger til listene og selve føringen må skje i overensstemmelse med personopplysningsloven²⁰ og tilhørende forskrifter. Dette gjelder allerede i dag og fremgår også av kommentarene til byggherreforskriften²¹.

På denne bakgrunn foreslår departementet å presisere i byggherreforskriften § 15 første ledd at oversiktslistene skal føres elektronisk. For å sikre rask tilgang til opplysningene vil det videre bli presisert at listene ved behov skal kunne skrives ut på papir.

7.2 Krav om oppføring av fødselsnummer

7.2.1 Bakgrunn

For at oversiktslistene skal kunne fungere etter sin hensikt, er det viktig at de viser rett identitet for dem som faktisk føres på listene. Byggherreforskriften krever i dag at oversiktslisten skal inneholde navn og fødselsdato²² på alle som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen. Krav om oppføring av *fødselsnummer (fødselsdato og personnummer)* i oversiktslistene er et av tiltakene som følger av regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet. Tiltaket kommer som en følge av at blant andre Oslo kommune har avdekket omfattende forekomster av uriktig identifisering i forbindelse med kontroller på kommunens byggeplasser.

7.2.2 Departementets forslag

Departementet mener det er behov for en innskjerping i form av et krav om at hele fødselsnummeret til de som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplass bør oppføres i oversiktslistene. Oslo kommune har avdekket omfattende id-juks i forbindelse med kommunens kontroller. Som omtalt tidligere i høringsnotatet, erfarer Arbeidstilsynet ved tilsyn at HMS-kortene i økende grad misbrukes ved at de blant annet blir brukt av andre personer enn de er utstedt til. En oversiktsliste som også inneholder arbeidstakernes

²⁰ Se lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)

²¹ Se: <http://www.arbeidstilsynet.no/binfil/download2.php?tid=209629>

²² Se § 15 første ledd bokstav e)

fødselsnummer, vil kunne bidra til å effektivisere kontrollene og tilsynene, samt øke muligheten for å avdekke slik misbruk av HMS-kort. En slik endring vil dessuten være lite byrdefullt for byggherre/koordinator, som i dag uansett må føre opp arbeidstakernes fødselsdato.

Oppføring av fødselsnumre kan imidlertid ha betydning for den enkeltes personvern. Av personopplysningsloven²³ følger det at fødselsnummer bare kan benyttes når det er "saklig behov for sikker identifisering og metoden er nødvendig for å oppnå slik identifisering, jf. § 12 første ledd. Etter departementets syn er det av hensyn til ordningens effektivitet et klart behov for sikker registrering av de enkelte personer ettersom gjeldende praksis med oppføring av fødselsdato har vist seg ikke å være tilstrekkelig.

Opplysninger om fødselsnummer anses ikke som sensitive opplysninger etter personopplysningsloven § 2 nr. 8. Fødselsnumre anses imidlertid å være skjermingsverdige fordi mange mener at det er viktig å beskytte slike opplysninger. For å hindre spredning av fødselsnumre, som blant annet vil kunne skje dersom flere får tilgang til oversiktslistene, mener departementet at det bør tillates tiltak som kan redusere eksponeringen av opplysningene. Dette må imidlertid ikke i for stor grad gå ut over kontrollørens eller Arbeidstilsynets tilgang til opplysningene.

Alle som oppholder seg på byggeplassen skal være utstyrt med HMS-kort. Ettersom alle HMS-kortene er tildelt et kortnummer, som også er oppført på kortet, mener departementet at en løsning kan være at *kortnummeret* oppføres i oversiktslisten. Alternativt kan det brukes koder eller vedkommendes ansattnummer. Vilårene for å benytte slike alternative løsninger må være at byggherre/koordinator oppbevarer en oversikt som inneholder arbeidstakernes fødselsnumre sammenholdt med HMS-kortnumre, koder eller eventuelt ansattnumre.

For øvrig viser departementet til at det også etter skattemyndighetens ordning med personalliste²⁴ innen bransjene restaurant-/serveringsvirksomhet, frisørvirksomhet/skjønnhetspleie og bilpleie/bilverksted gjelder et krav om oppføring av fødselsnummer eller eventuelt D-nummer²⁵. Ordningen etter byggherreforskriften med krav til oversiktslister har mange likhetstrekk med skattemyndighetenes ordning med personalliste.

²³ Se personopplysningsloven

²⁴ Se lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring (bokføringsloven) § 3 a og forskrift 1. desember 2004 nr. 1558 om bokføring § 5-5-6

²⁵ Alle som er bosatt i Norge og innført i folkeregisteret har enten et fødselsnummer eller et D-nummer. For mer informasjon se: <http://www.skatteetaten.no/no/Person/Skattekort-og-forskuddsskatt/Utenlandsk-arbeidstaker/D-nummer/D-nummer1/>

På denne bakgrunn forslår departementet å presisere i byggherreforskriften § 15 første ledd bokstav e) at fødselsnummeret eller D-nummeret til de som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplasser skal oppføres i oversiktslistene. Fødselsnummeret eller D-nummeret skal eventuelt kunne erstattes med en kode (for eksempel HMS-kortnummer eller ansattnummer).

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget antas ikke å ha økonomiske konsekvenser. Departementet antar at de foreslåtte endringene vil kunne bidra til å styrke samarbeidet mellom næringene og myndighetene, og føre til at omfanget av arbeidslivskriminalitet reduseres. Departementet legger til grunn at endringene og presiseringene som foreslås vil føre til mindre misbruk og større troverdighet i ordningen. Færre ugyldige kort i omløp vil lette tilsynsmyndighetenes arbeid.

9 Utkast til forskriftsbestemmelser

8.1 Utkast til forskrift om endringer i forskrift 30. mars 2007 nr. 366 om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser

§ 4 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Arbeidet kan ikke påbegynnes før gyldig HMS-kort kan fremvises.

§ 4 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Bestiller av HMS-kort må være ansatt i eller innehaver av virksomheten som bestiller HMS-kort.

§ 4 nytt tredje ledd skal lyde:

Arbeidstakere eller innehavere av enkeltpersonforetak som er omfattet av forskrift 8. mai 2012 nr. 408 om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester § 9 er unntatt fra kravet om HMS-kort etter forskriften her.

§ 5 annet ledd skal lyde:

Ved opphold på bygge- og anleggsplasser skal HMS-kortet bæres godt synlig og skal på oppfordring vises til Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet, skattemyndighetene, verneombud, koordinator for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, bedrift med ansvar for samordning av vernetiltak etter arbeidsmiljøloven § 2-2 og byggherre og dennes representant etter forskrift 3. august 2009 nr. 1028 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser § 4.

§ 8 skal lyde:

§ 8. Kortets gyldighet, kontroll og inndragning

HMS-kortet utstedes for en periode på inntil to år. Kortet er kun gyldig så lenge ansettelsesforholdet består.

De som er omfattet av oppregningen i § 5 annet ledd kan gjennom oppslag i offentlige registre kontrollere om registerpliktene etter § 3 er oppfylt. Dersom oppslaget gir grunn til å tro at registerpliktene ikke er oppfylt, skal det gis melding til Arbeidstilsynet eller Petroleumstilsynet, og kortinnehaverens arbeidsgiver.

Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet og skattemyndighetene kan inndra HMS-kort som er ugyldige fordi gyldighetsperioden er utløpt, arbeidsforholdet *eller* virksomheten er opphørt *eller* dersom kortet av andre grunner er ugyldig.

Ny § 8 a skal lyde:

§ 8 a. Arbeidsgivers plikt til innlevering av HMS-kort

Ved opphør av arbeidsforholdet eller virksomheten eller utløpet av kortets gyldighetsperiode skal arbeidsgiver eller innehaver av enkeltpersonforetak sørge for at HMS-kortet innleveres og sendes til kortutsteder for makulering.

8.2 Utkast til forskrift om endringer i forskrift 8. mai 2012 nr. 408 om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester

§ 11 skal lyde:

§ 11. Kortets gyldighet, kontroll og inndragning

(1) HMS-kortet utstedes for en periode på inntil to år. Kortet er kun gyldig så lenge ansettelsesforholdet består.

(2) De som er omfattet av oppregningen i § 13 annet ledd kan gjennom oppslag i offentlige registre kontrollere om registerpliktene etter § 5 tredje ledd er oppfylt. Dersom oppslaget gir grunn til å tro at registerpliktene ikke er oppfylt, skal det gis melding til Arbeidstilsynet eller Petroleumstilsynet, og kortinnehaverens arbeidsgiver.

*(3) Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet og skattemyndighetene kan inndra HMS-kort som er ugyldige fordi virksomhetens godkjenning er tilbakekalt, kortets gyldighetsperiode er utløpt, arbeidsforholdet eller virksomheten er opphørt *eller* dersom kortet av andre grunner er ugyldig. Inndratte kort skal innleveres til kortutsteder for makulering.*

Ny § 11 a skal lyde:

§ 11 a. Arbeidsgivers plikt til innlevering av HMS-kort

Ved tilbakekall av godkjenning etter § 7 annet ledd eller § 19, ved opphør av arbeidsforholdet eller virksomheten, eller ved utløpet av kortets gyldighetsperiode skal renholdsvirksomheten sørge for at HMS-kortet innleveres og sendes til kortutsteder for makulering.

§ 15 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Bestiller av HMS-kort må være ansatt i eller innehaver av virksomheten som bestiller HMS-kort.

8.3 Utkast til forskrift om endringer i forskrift 3. august 2009 nr. 1028 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften)

§ 15 første ledd annet punktum skal lyde:

Oversiktslisten skal føres *elektronisk*, kontrolleres daglig og inneholde følgende opplysninger

- a) navn og adresse på bygge- eller anleggsplassen
- b) navn på byggherren

- c) navn på arbeidsgivere eller enmannsbedrifter eller for innleide arbeidstakere navnet på innleievirksomheten
- d) organisasjonsnummer for registreringspliktige virksomheter
- e) navn og *fødselsnummer eller D-nummer* på alle som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen. *Fødselsnumre og D-numre kan erstattes med unike koder. Det skal i så fall utarbeides en oversikt over benyttede koder med tilhørende fødselsnummer eller D-nummer. Kodeoversikten anses som en del av oversiktslisten.*

§ 15 annet ledd første punktum skal lyde:

Listene skal *ved behov kunne skrives ut på papir* og skal på oppfordring vises til arbeidsgiveren, verneombudet og Arbeidstilsynet.